

Dị ứng và thử nghiệm dị ứng

Trang 1

Lời giải trừ trách nhiệm: Tờ dữ kiện này chỉ có mục đích thông tin mà thôi. Hãy hỏi bác sĩ hoặc các chuyên viên y tế khác để bảo đảm thông tin này thích hợp với con quý vị.

Dị ứng là gì? (What is allergy?)

- Dị ứng là khi cơ thể có phản ứng với một chất lạ nào đó (thí dụ thực phẩm, vết côn trùng chích, phấn hoa) hoặc các chất khác (thí dụ thuốc kháng sinh).
- Các chất này được gọi là chất gây dị ứng. Đối với số đông người thì phần lớn các chất gây dị ứng đều vô hại, ngoại trừ thí dụ vết ong chích có thể nguy hại ngay cả khi quý vị không bị dị ứng nhưng bị chích nhiều lần.

Những thứ nào có thể gây nên phản ứng dị ứng? (What types of things can cause allergic reactions?)

- Những thứ thông thường mà người ta bị dị ứng gồm có thực phẩm (thí dụ: đậu phộng, quả hạch, tôm cua sò ốc, sữa, trứng, lúa mì và cá), phấn hoa, cỏ, rệp thảm và thú vật hoặc vết chích của côn trùng.

Có các loại dị ứng khác nhau không? (Are there different types of allergy?)

- Trên căn bản, các phản ứng dị ứng có thể được chia thành loại xảy ra trong vòng 2 tiếng đồng hồ sau khi người ta tiếp xúc với vật mà họ bị dị ứng (loại mau) và loại chỉ xảy ra sau một thời gian lâu hơn, thường là trên 24 tiếng đồng hồ sau đó (loại chậm).
- Phần lớn các loại mau gây ra do phản ứng giữa một chất lạ trong máu gọi là Immunoglobulin E (IgE) và chất mà quý vị bị dị ứng.
- Một tiến trình không có sự tham gia của IgE gây nên loại phản ứng chậm.
- Chỉ có loại mau mới có thể được nhận ra bằng cách thử da hoặc thử máu.
- Chỉ có loại mau mới có thể gây nên sự phản vệ (phản ứng đe dọa tánh mạng ngay lập tức).

Quý vị có thể bị các loại phản ứng dị ứng nào? (What types of allergic reactions can you get?)

- Dị ứng với phấn hoa, rệp thảm và vảy da thú vật thường gây nên triệu chứng viêm mũi dị ứng (sổ mũi, nghẹt mũi, ngứa mắt). Dị ứng do phấn hoa theo mùa được gọi là cảm mạo. Dị ứng này cũng có thể gây ra các triệu chứng (thở khò khè và ho) đối với những người bị suyễn.
- Dị ứng với thức ăn có thể gây nên các vấn đề về da chẳng hạn như chứng phát ban và ngứa ngáy hoặc các vấn đề về ruột chẳng hạn như đau bụng, ói mửa hoặc tiêu chảy. Đôi khi người ta bị các vấn đề về đường hô hấp hoặc phổi, thí dụ như sưng lưỡi, ho, khàn tiếng hoặc thở khò khè.
- Đối với một số người bị bệnh chàm (eczema), bệnh chàm có thể trở nên nặng hơn nếu ăn thức ăn mà họ bị dị ứng.

Phản vệ là gì? (What is anaphylaxis?)

- Phản vệ là phản ứng dị ứng nghiêm trọng.
- Phản vệ gồm các vấn đề về hô hấp và đôi khi bị hạ áp huyết hoặc ngay cả bị ngã quỵ xuống và bất tỉnh, có thể gây nguy hiểm đến tánh mạng.

Thử da là gì? (What is a skin test?)

- Có nhiều loại thử da khác nhau. Kiểu thử da thông dụng nhất để tìm dị ứng là thử chích da (skin prick test).
- Trong kiểu thử chích da, một giọt nhỏ chất trích từ chất lạ được nhỏ lên da (thường ở cánh tay) rồi người ta chích một vết nhỏ trên da xuyên qua giọt này. Kích cỡ của vết sưng (nốt phỏng) được đo sau khoảng 10- 15 phút.

Dị ứng và thử nghiệm dị ứng

Trang 2

Thử da dương tính là gì? (What is a positive skin test?)

- Thử chích da có kết quả nốt phồng (nổi đỏ) lớn hơn 2mm nhân 2mm là dương tính.
- Thử da hữu ích trong việc tìm ra dị ứng loại mau; nhưng không tìm ra được phản ứng dị ứng loại chậm.

Con tôi thử da dương tính, như vậy có nghĩa là gì? (My child's skin test was positive, what does that mean?)

- Nếu con quý vị có triệu chứng bị cảm mạo và có kết quả thử da dương tính đối với một loại chất đạm thường đi chung với cảm mạo (thí dụ phấn hoa) thì triệu chứng của em có thể là do chất đạm này gây ra.
- Trẻ em bị suyễn dị ứng có thể có kết quả dương tính đối với chất gây ra nhiều triệu chứng suyễn của em.
- Nếu hồi gần đây con quý vị có phản ứng dị ứng (thí dụ phát ban) khi ăn một loại thực phẩm nào đó thì kết quả thử da dương tính có thể giúp xác định là em bị dị ứng với loại thực phẩm đó.
- Kết quả thử da dương tính đối với một loại thực phẩm mà con quý vị chưa từng ăn, hoặc ít nhất là hồi gần đây không ăn, có nghĩa là em nhạy cảm đối với loại thực phẩm đó. Điều này có nghĩa là cơ thể em đã sản xuất kháng thể IgE chống lại chất đạm thực phẩm đó. Như thế có nghĩa là em có thể có phản ứng dị ứng nếu ăn thực phẩm này. Nhưng không phải **luôn luôn** có nghĩa là em sẽ có phản ứng dị ứng nếu ăn thực phẩm này.
- Nhiều người sẽ có thử da dương tính đối với các loại thực phẩm họ đã ăn mà không bị vấn đề gì.
- Nếu đã lâu kể từ khi con quý vị bị phản ứng dị ứng khi ăn một loại thực phẩm nào thì thử da dương tính có vết đỏ cùng cỡ hoặc lớn hơn có nghĩa là em có khả năng sẽ bị phản ứng dị ứng với thực phẩm này nữa. Nếu thử da có vết nhỏ hơn thì em có thể không bị phản ứng dị ứng nếu ăn thực phẩm này lại.

- Cùng với việc giúp chẩn đoán dị ứng nếu kết quả dương tính, thử da cũng rất hữu ích nếu kết quả âm tính. Nếu kết quả thử da âm tính thì rất khó có khả năng là con quý vị bị dị ứng mau đối với thực phẩm này.

Tại sao lại thử da? (Why are skin tests done?)

- Nếu hồi gần đây con quý vị có phản ứng dị ứng sau khi ăn nhưng quý vị không rõ thứ gì gây ra phản ứng này thì thử da có thể (nhưng không phải luôn luôn) giúp nhận ra nguyên nhân.
- Thử da có thể được dùng để theo dõi dị ứng, thí dụ nếu thử da trở nên âm tính khi con quý vị lớn lên thì có lẽ em không còn dị ứng đối với thực phẩm này nữa.
- Thử da có thể hữu ích trong việc quyết định có nên thử nghiệm cho ăn thử thực phẩm hay không.
- Kích cỡ của phản ứng (nốt phồng) không cho biết gì nhiều, nhưng thông thường nếu phản ứng đối với một loại thực phẩm nào chỉ vừa đủ lớn để cho phản ứng dương tính thì thực phẩm này ít có khả năng gây dị ứng hơn là nếu nốt phồng lớn (thí dụ > 8-10 mm đường kính).

Như vậy làm sao quý vị biết chắc là các thực phẩm có kết quả thử da dương tính sẽ gây rắc rối hay không? (So how do you determine if the foods that came up positive on a skin test will be a problem?)

- Nếu hồi gần đây con quý vị có phản ứng dị ứng mau rõ ràng sau khi ăn một loại thực phẩm mà kết quả thử da cho thấy em bị dị ứng thì chỉ điều này cũng là chứng cứ rõ ràng là em bị dị ứng với thực phẩm này.
- Thường khó quyết định coi em có thực sự bị dị ứng với một thực phẩm nào không vì:
 - Triệu chứng thường không rõ ràng và không xuất hiện rõ ngay sau khi ăn thực phẩm bị nghi ngờ. Điều này càng đúng với các triệu chứng trong ruột chẳng hạn như đau hoặc bị tiêu chảy.

Tờ Dữ Kiện (Allergy and Allergy Tests Fact Sheet)

Dị ứng và thử nghiệm dị ứng

Trang 3

- Đôi khi con quý vị chưa từng bao giờ ăn thực phẩm mà kết quả thử da dương tính, hoặc đã rất lâu kể từ lần chót em bị phản ứng hoặc tiếp xúc với thực phẩm bị nghi ngờ này.
- Đôi khi quý vị không chắc là em có thực sự ăn thực phẩm này không, hay chỉ bị đung vào da mà thôi.
- Trong các trường hợp này, cách chắc chắn duy nhất để chẩn đoán việc dị ứng với thực phẩm là thử nghiệm cho ăn thử thực phẩm.

Tại sao tìm hiểu để biết chắc con thực sự bị dị ứng hay không lại là điều rất quan trọng? Tôi không thể thừa nhận em sẽ có phản ứng với các thực phẩm mà thử nghiệm da dương tính sao? (Why is it so important to find out for sure whether my child is really allergic? Can't I just assume my child will have a reaction to the foods that are positive on their skin tests?)

- Dị ứng, nhất là dị ứng thực phẩm, không phải chỉ gây khó chịu không thôi; dị ứng có ảnh hưởng lớn tới nhiều lãnh vực đời sống.
- Có vài lý do rất quan trọng để tìm cho ra bản chất thực sự của dị ứng bị nghi ngờ:
 - Nếu con quý vị thực sự bị dị ứng, quý vị cần biết dị ứng này có tiềm năng đe dọa tới tánh mạng hay không để liệu có các biện pháp đề phòng thích hợp.
 - Con quý vị có thể không bị dị ứng! Thật đáng tiếc nếu nghĩ là bị dị ứng với một loại thực phẩm thực sự

không gây ra vấn đề gì hết. Điều này có thể dẫn tới sự lo lắng đáng kể, ăn uống bị giới hạn tại nhà hoặc khi đi giao thiệp ở ngoài, và trong vài trường hợp thì trẻ em bị cho ăn uống kiêng khem quá mức đến thiếu dinh dưỡng.

- Việc chẩn đoán dị ứng có các hậu quả (kinh tế, đời sống, v.v...) do đó mặc dù điều quan trọng là phải chẩn đoán tìm ra dị ứng nếu có, điều quan trọng không kém là không chẩn đoán lầm là bị dị ứng khi không có.

Hãy nhớ (Remember)

- **Phần lớn dị ứng là do phản ứng giữa IgE và một chất khác.**
- **Dị ứng có thể gây nên cảm mạo, suyễn hoặc phản ứng với thực phẩm chẳng hạn như chứng phát ban.**
- **Hình thức dị ứng nghiêm trọng nhất được gọi là phản vệ.**
- **Thử da hoặc thử máu dương tính với thực phẩm không nhất thiết có nghĩa là con quý vị sẽ có phản ứng dị ứng nếu em ăn thực phẩm này, và đôi khi cần phải thử nghiệm cho ăn thực phẩm để tìm hiểu vấn đề cho rõ ràng.**

Do Khoa Miễn Dịch, Bệnh Viện Nhi Đồng Sydney biên soạn

kids health
the children's hospital at Westmead
Child Health Promotion Unit

SYDNEY CHILDREN'S HOSPITAL
RANDWICK

Kaleidoscope
HUNTER CHILDREN'S HEALTH NETWORK

Bệnh Viện Nhi Đồng
Westmead
ĐT: (02) 9845 3585
Fax: (02) 9845 3562

Bệnh Viện Nhi Đồng
Sydney, Randwick
ĐT: (02) 9382 1688
Fax: (02) 9382 1451

Kaleidoscope, Mạng Lưới Y Tế
Trẻ Em Vùng Hunter
ĐT: (02) 4921 3670
Fax: (02) 4921 3599

<http://www.chw.edu.au/>

<http://www.sch.edu.au/>

www.kaleidoscope.org.au